



Католичка порта 2, Нови Сад  
021/662 33 45  
Краља Милана 22/II, Београд  
011/2642 444  
ПИБ 108789043  
МБ 08950334

## ВЛАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Немањина 11, Београд

Поштована Председнице Владе и чланови Владе,

Зелена странка одлучила је да преда предлог мера за ванредну ситуацију и мера за решавање загађења, које Влада Србије треба одмах да спроведе како би се загађеност ваздуха у градовима широм Србије смањила. Наглашавамо да ванредне мере имају за циљ да тренутно олакшају ситуацију која значајно угрожава здравље наших грађана. Што пре треба почети и са спровођењем дугорочних решења, која имају за циљ да генерално побољшају квалитет ваздуха који дишемо и спрече да се овакве ситуације понове.

Након више од две недеље перманентних аларма о загађености ваздуха у Србији, грађани морају да почну да дишу здравији ваздух. Министарство заштите животне средине апсолутно ништа није предузело, нити да спречи загађење алармантног нивоа, нити да одговори на ову кризу.

Хитна седница Владе, која је одржана пре недељу дана није резултирала никаквим мерама да се ситуација олакша. Нисмо чак ни добили објашњење од надлежних органа о узроцима повишене загађености ваздуха. Узроке, објашњења и могућа решења добили смо из поражавајућих резултата истраживања Савеза за здравље и загађење, као и од Енергетске заједнице ЕУ која је уједно и покренула процедуру против државе Србије.

Ово су резултати еколошких мера и политике коју ваша Влада, на челу са надлежним Министарством, води. Ми као Зелена странка, која је уједно и парламентарна странка, упркос свему и даље поштујемо демократске институције ове државе. Знамо да је вршење јавног апела и притиска на надлежне први корак. Међутим, пошто од тога нисмо добили ништа сем изговора и убеђивања да „ваздух није тако лош“, преузели смо ствари у своје руке и саставили 5 мера за ванредну ситуацију које треба одмах спровести:

1. Прогласити ванредну ситуацију и ставити сва расположива средства Министарства заштите животне средине и фондова за ванредне ситуације у функцију;
2. Хитно преконтролисати све термоелектране и велике загађиваче, емитере загађујућих честица, а све у циљу хитне уградње постројења за пречишћавање отпадних гасова;

3. Увођење бесплатног јавног превоза у Србији на временски период од месец дана. Мотивисати грађане да користе јавни превоз уместо својих аутомобила и таксија;
4. Увести бесплатне прегледе и третмане кисеоником у домовима здравља;
5. Упозоравати грађане о загађењу ваздуха у њиховом граду. Обуставити наставу и радне обавезе у школама, за децу и осетљиве категорије, у местима у којима су црвени и љубичасти аларми на снази.

Зелена странка ће од предавања овог писма, сваки дан протестовати и вршити притисак док се мере не спроведу. Ми вас подсећамо да је тренутно стање ваздуха у Србији и даље изузетно лоше и да повремене промене у мерењима честица суштински не мењају ствари, и нису адекватан изговор.

Ванредне мере свакако нису дугорочно решење, већ начин да се моментално заустави катастрофа и спречи даље погоршавање ситуације. Да би се стање аерозагађења значајно поправило и да би грађани имали прилику да већи део године дишу чист ваздух, држава је та која мора да има мере за решење проблема загађења ваздуха. Држава је та која мора да кажњава загађиваче, а да стимулише зелена решења.

Мере решења загађења ваздуха могу се поделити у 2 основна дела. Први део је елиминација узрока загађивања и спречавање даљег загађивања ваздуха. Други је стимулисање зелених решења.

Зелена странка даје свој допринос конкретним предлогом мера за решење загађења ваздуха:

## **I ЕЛИМИНАЦИЈА УЗРОКА И СПРЕЧАВАЊЕ ДАЉЕГ ЗАГАЂИВАЊА ВАЗДУХА**

1. Хитна имплементација Националног плана смањења емисије штетних гасова, који је одобрен од стране Енергетске заједнице ЕУ још 2016. године, а код нас још увек није усвојен и не примењује се.
2. Истражити рад термоелектрана и других великих загађивача: формирање независне експертске комисије чија би обавеза била да у року од 6 месеци направи списак највећих загађивача, ранжираних по степену загађења који сваки од њих производи.
3. Филтери и строге норме испуштања штетних гасова: Комисија би на основу резултата одредила колико филтера и које врсте је потребно набавити.
4. Строге казне за прекорачење норми: казне би требало да буду вишеструко сразмерне трошковима филтера и друге опреме за спречавање загађења.

5. Успоставити мерне станице у свакој општини: у року од 1 године успоставити једну мерну станицу на сваких 30.000 становника. Мерне станице морају обухватати мерење свих релевантних честица које утичу на загађење ваздуха ( $SO_2$ ,  $NO_2$ ,  $CO$ ,  $Pm_{10}$ ,  $PM_{2,5}$ ) и подаци морају бити јавни, транспарентни и доступни грађанима.

## **II СТИМУЛИСАЊЕ ЗЕЛЕНИХ РЕШЕЊА СА ЦИЉЕМ СМАЊЕЊА ИСПУШТАЊА ЗАГАЂУЈУЋИХ МАТЕРИЈА**

### **1. ЗЕЛЕНИ ФОНД**

Формирање Зеленог фонда Републике Србије – процене су да око 20 милијарди динара годишње може бити прикупљено у овом фонду. Та средства се највећим делом морају користити за подстицај зелених решења и умањење негативних ефеката.

### **2. ЗЕЛЕНА ТЕХНОЛОГИЈА**

1. Увођење пореских олакшица за све компаније које у свом пословању користе зелена решења и чије пословање не утиче на загађење животне средине.
2. Дестимулација индивидуалних ложишта и лоших енергената - додатна стопа пореза на продају лигнита и мрког угља и огревног дрвета
3. Успостављање обавезујућих стандарда за уређаје малих снага за сагоревање који се користе у домаћинствима (шпорете и пећи на чврста горива) у складу са Директивом о екодизајну 2009/125/ЕЦ.
4. Контрола квалитета угља и огревног дрвета. Дефинисање стандарда на тржишту угља и огревног дрвета који велики део индивидуалних домаћинстава користи у индивидуалним котларницама, како би се обезбедило коришћење ресурса са најбољим сагоревањем.
5. Подстицај грађанима субвенцијама за прелазак са грејања на мазут и угаљ на друге, мање штетне, методе грејања. Држава мора да помогне грађанима да имају и економски интерес за прелазак на еколошке начине грејања.
6. Подстицај грађанима субвенцијама за уградњу термо-изолације фасада и термички повољније столарије.

### 3. САОБРАЋАЈ

1. 0% пореза и царине на е-возила и возила на хибридни погон
2. Обавезе градских превозника, као и свих локалних самоуправа и државних органа и предузећа, да у наредних 5 година замене сва возила електричним или возилима на природан гас
3. Бесплатна путарина за сва е-возила
4. Бесплатно паркирање за сва е-возила
5. Коришћење жуте траке за е-возила
6. Дестимулација куповине возила која загађују – увођење додатних такси за регистрацију возила сразмерно емисији загађујућих материја (без ознаке и до Еуро 2 – 30.000,00 РСД, Еуро 3 – 20.000,00 РСД, Еуро 4 – 15.0000,00 РСД, Еуро 5 – 10.000,00 РСД, Еуро 6 – без накнаде). Ова средства да буду део средстава Зеленог фонда.
7. Увођење вињета на аутопутевима
8. Субвенције у износу од 50 евра сваком грађанину за набавку бицикла
9. Субвенције у износу од 5.000 евра сваком грађанину за куповину е-аутомобила
10. Постојећу усвојену стимулацију таксистима од 8.000 евра по новом возилу повећати на 15.000 евра уколико узму електро-возило
11. Постављање електро-пуњача на паркинг местима (обавеза Паркинг сервиса који би од наплате паркирања то финансирао, на сваких 100 паркинг места један пуњач)
12. Скупљи паркинг у централним градским улицама и укидање ограничења задржавања у зони, подизање цене паркинга док се не добије 10% празних паркинг места на улици.
13. Наплата проласка возилом кроз центар.
14. У сваком граду увођење градског система изнајмљивања бицикала који би био бесплатан (обавеза Паркинг сервиса који би од наплате паркирања то финансирао.)

### 4. ПОВЕЋАЊЕ ЗЕЛЕНИХ ПОВРШИНА И БРОЈА СТАБАЛА У ГРАДСКИМ СРЕДИНАМА

1. Свака општина/град у року од 1 године мора да успостави он-лине Катастар зеленила у својој општини/граду- свако дрво у катастру
2. Обавезна политика садње минимум пет нових посађених стабала за свако посечено дрво (5 за 1), на истој/сличној локацији
3. Подизање процента зелених површина у градовима на 40% - за 5 година у свим већим градовима. Свака улица треба да има свој дрворед. Тамо где нема могућности за то обезбедити зелену површину 5 пута већу као компензацију.

Католичка порта 2, Нови Сад  
021/662 33 45  
Краља Милана 22/II, Београд  
011/2642 444  
ПИБ 108789043  
МБ 08950334

4. Забранили ЈП Србијашуме и ЈП Војводинашуме сечу шума у наредних 5 година. Обесмишљене су акције сађења, када у исто време ЈП Србијашуме и ЈП Војводинашуме годишње посеку милионе стабала.

## 5. ИНДУСТРИЈА

1. Обавеза уградње постројења за пречишћавање отпадних гасова код сваког генератора гасова
2. Замена сировина и горива лошег квалитета
3. Унапређење мониторинга емисије загађујућих материја у ваздух из индустријских емитера (димњака, вентилационих испуста) путем вршења учесталијих мерења од досадашњих (4 пута годишње уместо досадашњих 2 пута годишње)
4. Уградња мерних уређаја за континуално мерење емисије (CEMS) на свим индустријским емитерима у градовима (топлане, електране...).
5. Спровођење учесталијих наменских мерења квалитета ваздуха у зони утицаја индустријских постројења
6. Прописивање строжих граничних вредности емисије
7. Увођење пореских олакшица за све компаније које спроводе мере за смањење загађења ваздуха.

Свесни смо да је проблем аеро-загађења проблем који траје деценијама у нашој земљи и да није само ова Влада одговорна за то, али на Вашој Влади је одговорност да се предузму конкретни кораци у интересу здравља грађана, и наше будућности као нације. Какав ваздух удишемо није ствар политике. Борба да он буде бољи, чистији, јесте ствар разума.

Београд, 24. јануар 2020. године

ЗЕЛЕНА СТРАНКА

